

Interview met Luci

Elza: Mijn eerste vraag aan jou eigenlijk is, wat jou favoriete buitenplek is? Dus waar kom jij het liefst als je naar buiten gaat en waarom is dat zo?

Luci: Ik heb het idee dat ik graag groen en water opzoek. Bij de uiterwaarden van de IJssel en de zee. Ook die beek in de Ardennen, waar ik mijn schilderij van heb gemaakt.

Elza: Oké, ik vraag je achteraf nog om een foto als je dat wilt geven. Ik vroeg me af dat als je daar rondloopt, laten we de uiterwaarden pakken, of je dan het idee hebt dat het ecosysteem daar gezond is?

Luci: Ja uhmmm, ja redelijk. Maar ik ben ook in de luxe positie dat ze dit weer als een teruggeef aan de natuurgebied hebben gemaakt, dus natuurlijke overstromingen van de IJssel, zodat de zijarmen elke keer nat worden en de vegetatie is aangepast aan droge en natte perioden. Bijvoorbeeld dat er nu al twee beverfamilies wonen daar. Ik heb alleen nog maar de vraatsporen gezien en opnames van anderen, maar ze laten zich makkelijk zien.

Elza: Heb nog verder als je daar rondloopt dat je nog andere dieren of organismen ziet waardoor je bewust wordt dat je je als mens bevindt in een ecosysteem? Of valt dat verder wel mee?

Luci: Uhm nou ja ik ben een groot liefhebber van planten allereerst. Ik zie heel snel kleine ecosystemen, dus een groep planten en buren zo. Dat zie ik heel erg, dat zie ik ook een beetje als een ecosysteem. En vlinders en bijen ook wel, tenminste als ik in de lente en zomer buiten ben daar.

Elza: Ja dus vooral in de lente en de zomer.

Luci: Ja als er bloeiende bomen en planten zijn, dan zijn er natuurlijk meer insecten dan in de winter.

Elza: En hoe voel je je daar dan bij, vind je dat mooi om te zien of heb je daar last van? Of ligt het aan welk soort beest het is?

15:58 Luci: Ja naja, ik kom geen wolf tegen. Maar ik ben altijd gerustgesteld als ik dieren zie, maakt niet uit, als ik ze niet zie vind ik het veel verontrustender. Mieren, bijen, al het insectenverhaal en als ik dan ook nog een haas zie of een fazant of een vogel, dan denk ik hè het klopt, het doet het allemaal. Klein en groot.

Elza: Ja ja, en bij bijvoorbeeld heel veel slakken of ganzen ofzo?

Luci: Het ligt eraan waar, in zo'n vrije ruimte als de wat de uiterwaarden toch zijn. Daar mag het gewoon zijn. Dat ervaar ik niet als een plaag, dat bedoel je hè, dus een plaag vind ik dan bedreigend.

Elza: Ja ja, het ligt misschien ook om waar het om gaat. Als je het bijvoorbeeld op je directe leefomgeving betreft, dus los van de uiterwaarden, dan maakt dat dus wel een verschil?

17:11 Luci: Ja nou in het verhaal van de slakken. Als zij mijn kruiden aanvreten dan denk ik, oh kan ik ze nog wel eten. Of heb ik dadelijk nog wel wat? Dus een zekere angst voor woekeringen dat heb ik wel. Daar ben ik wel alert op, dat vind ik niet leuk, dat ik denk er klopt iets niet. Dus de geruststelling van een ecosysteem, van alles is aanwezig, is nu eerder dat ik af en toe nu bang ben voor woekeringen. Je ziet een aantal gekke exoten overal wel terug. Dus toen ik in Drenthe was waren het er gewoon teveel, ja een exotische gele op kamille lijkende plant, het lijkt een

beetje op Sint Janskruid, maar gewoon in overvloed en totaal geen andere plant. Dus geen brandnetels, geen margrietten, geen klaver, geen boterbloem, dan denk ik wat gebeurt hier?

Elza: Ja, dus als ik het een beetje samenvat: een gezond ecosysteem, waarbij je ziet dat er een voedselweb is met verschillende soorten, daar wordt je blij van, daar heb je geen last van, maar als je het idee hebt hier woekert iets teveel of er is één hele dominante factor los van de mens, dan kan je hier wel last van hebben.

Luci: Ja, last als dat ik voel: het is niet meer in balans. Ik ervaar een ecosysteem als met een hele grote buffercapaciteit die zichzelf in evenwicht houdt. Met natuurlijke concurrentie, die moet er zijn.

Elza: En hoe voel je je dan over de mens, want mensen zijn eigenlijk natuurlijk ook een diersoort en wij zijn erg dominant, maar ja ik weet ook niet in hoeverre jij jezelf als onderdeel ziet van de natuur of meer als losstaand iets. Hoe voel je je daarover dan?

Luci: Misschien heb ik het geluk om met eigenlijk relatief met weinig mens op een vierkante meter te wonen. Dus als ik ditzelfde zou ervaren in een Tokyo ofzo, dan zou ik me heel naar voelen, dan moet ik inderdaad elke dag naar een boom of een polletje gras en ik voel me dan bijna robotachtig.

20:19 Elza: En dat bolletje gras dan of die boom, wat brengt dat jou dan?

Luci: Oh gelukkig doet die het nog, dat. Ik weet dat het zo belangrijk is dat het mij zuurstof geeft en rust en bron dat het een bron is van eten. Dat het daar mag zijn. Het klinkt heel romantisch, maar het moet wel doorgaan.

Elza: Het is wel interessant dat je dat eigenlijk al zegt, want één van mijn vragen ging daar ook over. Als je stilstaat bij jezelf waar je als mens van profiteert van wat een ecosysteem biedt, een schone lucht, of voedsel hoor ik je zeggen, heb je verder nog ideeën van daar sta ik ook regelmatig bij stil?

21:22 Luci: Ik zou een leven onder een biobol, wat ik dus eigenlijk voel als ik een stad zou wonen, dat ik in de zomer niet naar buiten kan, tenzij met een mondkapje of iets dergelijks. Dat zou mij dood ongelukkig maken. Dat ik niet schoon kan spoelen bijna.

Elza: Ja dus met een biobol bedoel je eigenlijk dat mensen met beschermmiddelen naar buiten moeten of?

Luci: Ja zoals wat je nu in Dubai hebt. Dat mensen met airconditioning de hele dag binnen zijn en dat honden binnen uitgelaten worden op een loopband. Zo voelt dat dan ook denk ik als ik in een grote stad zou zijn. Dat zo'n stad bijna een glazen bol is, geïsoleerd.

Elza: En wat voor gevoel zit daar dan achter? Als je dan probeert dat iets meer te plaatsen?

Luci: Gevangenis.

Elza: Gevangenis?

Luci: Ja dat je denkt het is wel goed, ik krijg wel lucht, maar dat je ook denkt ik kan helemaal naar buiten, ik kan helemaal niet naar groen, ik moet hier blijven, dus ik moet eten in de koelkast leggen. Ik moet dat mondkapje opdoen, oh ja er is nog steeds zuurstof, als dat er niet is op een dag dat er nog meer smog is, moet ik dan een zuurstoffles op mijn fles doen? Maar dat je tegelijkertijd gevangen bent in die klomp mensen.

Elza: Dus je wilt eigenlijk wel onderdeel blijven van de natuur, als ik dat goed hoor?

Luci: Naja ik zit nu heel erg extreem te voelen wat het met mij zou doen als ik in een stad zou wonen waar geen groen is. Zovan wat voel je als mens. Maar als ik terugga naar de uiterwaarden en het dorpje waar ik woon, mag ik dan zeggen dat ik dan wel een onderdeel ben? Ik het gevoel dat ik mag genieten ervan en dat ik daarvan tot rust kom, dus dat de natuur mij schoonspoelt en dat ik dankbaar ben voor de natuur, omdat die mijn eten geeft. Maar ik heb niet het idee dat ik een onderdeel ben van. In de zin ik kan niks anders doen, ik voel mij beperkt, anders dan dat ik let op mijn afvalstroom.

24:33 Elza: Je hebt niet het idee dat je heel veel invloed hebt op positieve wijze.

Luci: Precies, ja precies precies. Ik kan niet zeggen ik heb vandaag een bijdrage geleverd aan ons gemeenschappelijke ecosysteem. Dan heb ik misschien vorige week ergens wel wat zaadjes gestrooid, zovan oh wauw wat goed, zo ik heb een plastic zakje uit de natuur opgeraapt, maar ik vind dat niet een onderdeel zijn van een ecosysteem.

Elza: Vind je dat jammer?

Luci: Ik zou niet weten hoe dat dan wel kan en tegelijkertijd klopt het dat wij ook maar natuur zijn, ook maar een zoogdier. Zoiets.

Elza: En zie je het wel de andere kant op? Want je geeft eigenlijk aan ik zou niet weten hoe ik positieve effecten op mijn ecosysteem kan hebben. Zie je wel dat mensen dat negatief beïnvloeden, hier is afval gedumpt of dit water ziet er echt niet goed uit?

Luci: Ja nouja alles rondom, alles.

Elza: Alles?

Luci: Wat niet klopt, is door de mens gedaan haha. Dus als het ecosysteem verwoest is, of uit balans is, dan komt dat door de mens.

Elza: Ja en is dat heel erg zichtbaar voor je?

Luci: Dat is voor mij heel zichtbaar ja.

Elza: Heb je het idee dat het voor anderen ook zichtbaar is, op de manier dat het voor jou zichtbaar is? Of voel je daar toch wel verschil in?

26:37 Luci: Moeilijk te zeggen. Die dankbaarheid en het schuldgevoel wisselen elkaar af en ik denk dat iedereen wel blij is dat de zon schijnt en dat het regent en dat mensen eten hebben. Ik denk ook wel dat iedereen graag af en toe buitenkomt in de natuur. Maar ik denk dat de meeste mensen niet weten hoe ze het kunnen verbeteren en dat ik misschien in iets hogere mate dat schuldgevoel heb dan anderen. Dat kan ik niet voor de ander echt invullen.

Elza: Ja, want wat zou jij meer willen zien om je heen denk je?

Luci: Groen?

Elza: Nou zijn er initiatieven of heb je ideeën van of wat houdt jou tegen om wat meer te doen? Is dat omdat het zo genormaliseerd is om, of is het door de afstand of de tijd of weet ik veel?

Luci: Ik vind het wel een hele goede vraag, maar ik denk dat ik niet zou weten hoe. Ik bedoel ik kan wel met een vuilniszakje en een grijpertje rondlopen of afval scheiden, dat doe ik al goed. Ik ben ook geen fan van de voedselbossen of de biologisch dynamische landbouw.

Elza: Waarom niet?

Luci: Dan heeft de helft van de wereld honger en het heeft heel veel ruimte nodig. Biologische landbouw is ook nog steeds landbouw. Terwijl als je het eten dichtbij de mens houdt. Dus die biokassen in een stad voor het eten. Dan kan je veel meer ruimte teruggeven naar de natuur, zodat er veel makkelijker balans bestaat. Dat is gewoon de gedachte die ik al langere tijd heb.

Elza: Ja dus eigenlijk intensiveren, om op andere plekken extensieve natuur meer ruimte te geven.

Luci: Ja ja.

Elza: En als je een beetje vooruitkijkt. Hoe denk je dat die relatie tussen mens en natuur en bijvoorbeeld voedsel zich gaat voortbewegen? Waar denk je dat het heen gaat binnen de komende honderd jaar?

Luci: Ik denk dat wij als mensheid eens moeten gaan beseffen dat schuldgevoel, dat ik dus al heel lang draag, dat iedereen dat heeft. En dat we daarmee ook moeten zeggen: dat we moeten stoppen te willen groeien. Dat dat de enigste redding is om ons gelukkig te maken, dus het meer meer verhaal en het meer consumeren. En de komende honderd jaar, ik denk dat komende generaties eigenlijk een teruggang in welvaart moeten accepteren, omdat ze denk ik welzijn daarvoor terugkrijgen als zijnde het belang van die natuurdouche die je kan nemen en hoeveel geluk en rust het je brengt, groen. Dat is misschien poëtisch gezegd.

Elza: Ja filosofisch is het wel ook een interessant standpunt wat je inneemt, want de generatie van je ouders, die had natuurlijk groei van welvaar en daarnaast natuur.

Luci: Ja heel erg. Ik heb gisteren oude opnames gekeken uit de jaren 70 en 80 en hoe bij ons de eerste stofzuiger, koelkast, wasmachine en televisie binnenkwam, dat weet ik nog heel goed. En ik weet nog heel goed dat wij op zondagen gingen touren.

Elza: Touren?

Luci: Touren met de auto, rijden om het rijden.

Elza: Om dan dingen te zien?

Luci: Ja om dingen te zien ja.

Elza: Ook de natuur dan of wat het meer juist naar dorpen of steden?

Luci: Toch wel ook heel vaak naar natuur ja, gelukkig, maar het bewustzijn van dat die vuilnisemmer, van hoe ik hem heb meegemaakt, zo'n zinken emmer, al het afval ging daar bij elkaar in. Ook de aardappelschillen, maar er was helemaal geen plastic toen. In de begintijd hadden wij alleen maar per gezin zo'n zinken emmer van 60 liter één keer in de maand denk ik. Wij wisten dus niks van die afvalbergen. Ja die zagen we wel, maar dat werden heuvels en er werd ons verteld dat dat allemaal verteerde. Dat is heel raar, er zijn ook van die vrachtwagentjes geweest. In de tijd van oma ging alles in één vuilnisemmer. Er is een moment gekomen dat er wel zure regen melding was. Dat stikstof verhaal met die groei van mest mest op kunstmest. En toen kwam er ineens zure regen. En dat werd het eerst gezien bij die mooi marmeren en cementen beelden van oude gebouwen, oh wat zonde. Waar komt het van? Oh van zure regen. Oh dat komt van auto's.

Elza: Ja is dat een thema wat je ziet? Dat mensen pas gaan handelen als dat dichtbij hun eigen spullen of levensgeluk komt of vrijheid?

Luci: Ik denk het, ik denk echt dat menseigen dat handelen op 5 voor 12 heel erg is. Ook dat wij ook al hebben we dan nu televisie, in mijn tijd hadden we ook televisie, maar dat was Mies Bouwman met spullen die je kon winnen, een tosti-ijzer of een haardroger, maar we kregen echt geen beeld van: hey we zijn aan het dumpen. Greenpeace was er nog niet, dat was toen echt bijna guerilla. Dat werd als terroristen gezien, omdat ze geweld gebruikten om zich vast te binden en dat soort dingen.

Elza: Oké interessant, want ja dat 5 voor 12 principe dat is ook beetje een idee wat ik zelf heb, omdat wetenschappers al heel lang aan het roepen zijn wat de risico's zijn en ja niet perse Nederland, maar op verschillende plekken zie je terug hoe kwetsbaar de mens kan zijn in hun omgeving. Ik vroeg me nog af in welke mate jij denkt dat de mens in staat is om die die diensten van de natuur zelf over te nemen met innovatie, dus bijvoorbeeld bestuiving kunstmatig doen voor onze voedselvoorziening?

Luci: Ja dat hebben ze al, wattenstaafjes waarmee ze..

Elza: Ja dat geef ik even als voorbeeld. In welke mate denk je dat dat succesvol genoeg gaat zijn voor een toekomst waarin mensen duurzaam kunnen leven?

35:46 Luci: Ik denk dat ik ook voor mijn eigen welbevinden blijf vertrouwen dat het wel goedkomt. En dan benoem dan ik zoiets dat we toch nog een wonderschone uitvinding doen om zonne-energie te pakken buiten de aarde om, zodat we daardoor ook als het nacht is energie hebben, ik noem maar wat. Of dat er dus een oplossing komt voor de gelijkstroom, dat accu's ouderwets komen. Dat daar een nieuw systeem voor komt, zoiets. Ik heb dus nog steeds wel de ijdele hoop dat de mens wel met oplossingen komt.

Elza: Oké en dat scenario van die biobol, lijkt dat jou een realistisch toekomstbeeld of is dat meer een angst? Als je die twee met elkaar combineert, want ja mensen hebben historisch gezien altijd een weg gevonden om hun eigen voortbestaan te garanderen. Hoe komt dat samen voor jou?

Luci: Haha

Elza: Wat verwacht jij?

Luci: Jij denkt dus: zovan stel dat ik over 100 jaar denk.

Elza: Als je het niet weet is het ook oké hoor, maar ik vond dat interessant.

Luci: Ik denk wel dat er ook heel veel mensen zijn die het heel fijn vinden om in Dubai te wonen onder een bubbel.

Elza: Ja waarom denk je dat?

Luci: Omdat er al mensen zijn die het doen.

Elza: Ja.

Luci: Ja puur dat ja. Maar ik heb ook nu mensen ontmoet die zijn gevlucht uit Eritrea, omdat er gewoon niks meer is, alleen maar zon. Dus ze weten dat ze zich moeten verplaatsen. Dat is net zoals dat je op een ijsberg woont en dat de ijsberg smelt, dan moet je naar het vaste land. Dus ik denk dat er wel grote veranderingen komen. Dat misschien op de wereld een aantal grote

agglomeraten komen. En dan hoop ik dat ik op de rand woon ofzo. Ik bedoel ik realiseer mij ook, dat ik ook al is Nederland dichtbevolkt, ik nog relatief best veel groen om me heen heb. Ik ben nog gezegend dat ik wandelen kan, buiten gewoon de deur uit en ik kom groen tegen. Maar openstaan voor andere leefstijlen of andere manieren van leven, zoals je sci-fi-films hebt of ruimtevaart.

Elza: Ja, want er is bijvoorbeeld een voorspelling gedaan dat er eilanden komen bij de grote steden en dat een deel van het land onderwater moet gaan lopen door die zeespiegelstijging. Is dat voor jou dat dystopische beeld.

39:50 Luci: Ik kan niet vooruitkijken, 100 jaar is best veel, maar ik denk wel dat er grote veranderingen zullen zijn en gaan komen waar wij nu de rillen van over onze rug krijgen. Ieder mens weet dat hij sterfelijk is en naar mate je ouder wordt denk je, dat zal mijn tijd wel duren. Ik merk dat heel veel mensen zo denken. Oh 5 voor 12, naja ik maak 12 uur niet meer mee. Dat is lastig, omdat wij zijn niet onsterfelijk of we worden niet zo oud. Het is ieder voor zich weer, daar ongerust in zijn. Ik vind het nog wel eens lastig, want toen ik jong was ik vol overtuiging demonstreerde tegen kernenergie, omdat ik oprecht dat de wereld gaat vernietigd worden als we dat inzetten, dus ik zette dat aan de kant om dat via een demonstratie te bestrijden. Terwijl nu is het één van opties die open staat voor de natuur, omdat het zoveel schoner is dan fossiel. Dus dat is wel lastig.